

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici šte. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XII.

Telefon št. 2552.

Ljubljana, v četrtek, dne 10. oktobra 1929.

Telefon št. 2552.

STEV. 118.

Višje bolniško zavarovanje zasebnih nameščenecv Slovenije pri Trgovskem bolniškem in podpornem društvu v Ljubljani.

Prejeli smo:

Te dni objavlja Hrvatsko trgovsko društvo »Merkur« iz Zagreba članke v ljubljanskih in zagrebških dnevnikih, v katerih napada naše »Trgovsko bolniško in podporno društvo« v Ljubljani. V teh napadih je izražena želja, da se bolniški blagajni Trgovalke Omladine v Beogradu in naša v Ljubljani podrede zagrebškemu »Merkurju«, češ, da to zahteva imperativno interes zasebnih nameščenecv. Vsakomur bo takoj jasno, da bi likvidacija obeh društev bila v največjem gmočnem interesu zagrebškega »Merkurja«, v nepregledno škodo pa Ljubljani in Beogradu. Mi hočemo namreč, da naš denar ostane doma, da oploja domače kraje, mi hočemo, da se zidajo sanatoriji tudi na Gorenjskem, mi želimo, da naši zasebni nameščenecv sami s tem nabranim bolniškim denarjem razpolagajo, da imajo pri kontroli dajatev in naložb besedo, ki kaj zaleže. Nočemo, da bi nam v višjem bolniškem zavarovanju odredjalo Hrvatsko trgovačko društvo »Merkur« višino premij, izbiro zdravnikov, višino dajatev. V teh mislih je na kratko povedano, zakaj hočemo sami izvesti višje bolniško zavarovanje zasebnih nameščenecv na teritoriju dravske banovine.

Časopisna polemika zagrebškega »Merkurja« in njegova agitacija po naših krajih ni niti lojalna, niti potrebna — poudarjamo ponovno —. Pred par meseci sestali smo se z delegati zagrebškega »Merkurja« v Beogradu, kjer so nam ti gospodje obljubili, da ne bodo vršili agitacije po Sloveniji, na tihem pa so že vse pripravili, da z obsežno in drago agitacijo pridobimo naše nameščenecv. Ti zastopniki se namreč niso ženirali privatnim potom z uspehom zaprositi pri nas posojila za svoj sanatorij v Zagrebu. Vprašamo, ali je njihova prikrita agitacija lojalna stvar?

Zagrebški »Merkur« pa pri nas tudi ni prav nič potreben. Skoro vsi zasebni nameščenecv Slovenije so zavarovani pri »Trgovskem bolniškem in podpornem društvu« v Ljubljani. Vseh zavarovancev bo v kratkem okrog 5000. Občni zbor tega našega društva se bo vršil v nedeljo, dne 20. oktobra v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani, na katerega že sedaj vabimo vse naše nameščenecv v polnem številu. Ta občni zbor bo zaključil višje bolniško in podporno zavarovanje zasebnih nameščenecv na sledeči podlagi in v sledečem obsegu:

V smislu osnutka novih društvenih pravil bodo plačevali zavarovani člani, ki bodo reflektirali na višje dajatve, mesečno Din 20, medtem ko pobira zagrebški »Merkur« 30 Din na mesec in osebo poleg dosedanjih zakonitih bolniških in nezgodnih prispevkov. Za ta prispevek bodo nameščenecv uživali v slučaju bolezni naslednje dajatve: 1. pri zdravljenju v javnih bolnicah razliko med tretjim in drugim razredom ter stroške za obrabo instrumentov; 2. v slučaju prenehanja pravice do rednih službenih prejemkov za dobo daljše bolezni razliko od zakonite hranarine na zavarovano plačo; 3. za slučaj da traja bolezen preko enega leta, v katerem prenehajo dajatve po zakonu, preje-

majo člani iz društvenih sredstev brezplačno zdravljenje, zdravila in bolnico II. razreda od treh do šest mesecev po trajanju članstva; 4. za primer onemoglosti in starosti invalidno podporo, katere višino določi po razpoložljivih sredstvih odbor.

Društvo si bo za slučaj, da ne bi dobilo na razpolago za obolele člane primernih prostorov v bolnici, preiskrbelo potrebne prostore v »Leonišću«.

Nadalje bo društvo na svojem obnem zboru sklepalo tudi o posmrtninskem skladu, to se pravi, da bi bila z enkratnim prispevkom vsakega zavarovanega člana v slučaju smrti katerega člana podana možnost nuditi njegovim preostalom enkratno izdatno podporo.

Iz teh naših namer, objavljenih že večkrat v časopisu, je razvidno, da je

Abiturijentski tečaj na državni trgovski akademiji v Ljubljani.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani razglašja, da so dovršene priprave za otvoritev abiturijentskega tečaja na državni trgovski akademiji v Ljubljani v šolskem letu 1929/30. Otvoritev tečaja je vezana na predpogoji, da se prijavi in vpiše zadostno število rednih slušateljev, odnosno hospitantov. Da bo mogoča odločitev, ali naj se tečaj odpravi ali ne, pozivlja zbornica absolventov srednjih in enakovrednih strokovnih šol k vpisu v ta tečaj. Redni slušatelji dobijo na koncu šolskega leta 1929-1930 na temelju predpisanih kolokvijev državna izpričevala.

Razum rednih slušateljev z absolvirano srednjo ali enakovredno strokovno šolo se sprejemajo tudi hospitanti s primerno predizobrazbo, ki morajo poslušati predavanja, toda nimajo pravice do zaključnega izpričevala, temveč dobijo na željo potrdilo o obisku predavanj.

Predavanja se bodo vršila na državni trgovski akademiji v Ljubljani in sicer samo v popoldanskih urah.

Ukovina znaša 250 Din mesečno.

Ravnateljstvo trgovske akademije sprejema osebne ali pismene prijave dnevno ob uradnih urah v poslopiju srednje tehniške šole, Aškerčeva ul. 9, II. nadst., levo.

KAJ BO Z NOVO UREDITVIJO ODPIRALNEGA IN ZAPIRALNEGA ČASA?

Minul je že dober mesec, odkar sta predložila veliki župan ljubljanske in veliki župan mariborske oblasti ministrstvu socijalne politike in ministrstvu trgovine in industrije načrta za novo ureditev odpiralnega in zapiralnega časa. Po ministrski uredbi z dne 16. maja t. l. bi bilo načrta en mesec po predložitvi že razglasiti. Najbrže se je razglasitev zavlekla za nekaj dni radi zakonika o novi delitvi kraljevine na upravna področja; ne dvomimo pa, da stopi nova ureditev v veljavo že prihodnje dni.

UGODNI IZGLEDI ZA IZVOZ KORUZE.

Letošnji rekordni pridelek koruze se ceni v naši državi na 35—40 milijonov meterskih stotov napram 20 milijonom stotov v preteklem letu, tako da nam bo za izvoz preostajalo 10—12 milijonov meterskih stotov. Za novo blago se v Vojvodini plačuje komaj 110 Din, vendar pa so izgledi za bodoči izvoz ugodni, kar je razvidno tudi iz okolnosti, da notira koruza za poznejše termine znatno višje. Jugoslavija, Rumunija in Madžarska bodo morale letos kriti znaten del potrebe uvoznih držav, zlasti ker je bil letos pridelek Zedinjenih držav precej manjši kakor lani in ker bo prišla nova argentinska koruza na evropski trg šele tekom maja prihodnjega leta.

delovanje zagrebškega »Merkurja« pri nas nepotrebna stvar. Ravnotako nepotrebno je njegovo delovanje v področju Beogradske Omladine, kajti dogajajo se tam slučajji, da vrše v kakem malem mestecu zavarovanje nameščenecv kar tri institucije: Okrožni urad, Trgovalka Omladina, pa podružnice »Merkurja« iz Zagreba. Takšna uredba je gotovo najmanj priporočljiva za finančni efekt socijalnega zavarovanja. Zato je nujno potrebno, da se ukine zagrebškemu »Merkurju« neupravičen privilegij zavarovanja v celi državi in se njegovo delovanje omeji na bivše hrvatske oblasti. Za dosego tega cilja, ki pomeni miren razvoj bolniškega zavarovanja zasebnih nameščenecv, bosta Beograd in Ljubljana solidarno podvzela primerne korake na pristojnem mestu.

* * *

ZRAČNA ZVEZA BEOGRAD—ZAGREB—DUNAJ.

Včeraj se je začel zrakoplovni promet med našo državo in Dunajem. Letala bodo letela vsak dan, izjemši nedelje. Vozni red bo: odhod iz Beograda ob 10.30, prihod v Zagreb ob 13.20, odhod iz Zagreba ob 13.35, prihod v Gradec ob 14.45, odhod iz Gradca ob 15.15, prihod na Dunaj ob 16.45; odhod z Dunaja ob 7.30, prihod v Gradec ob 8.45, odhod iz Gradca ob 9, prihod v Zagreb ob 10.10, odhod iz Zagreba ob 10.40, prihod v Beograd ob 13.20. Vozne cene so: Iz Beograda na Dunaj 1240 Din, iz Zagreba na Dunaj 720, iz Gradca do Dunaja 320 dinarjev.

* * *

JUGOSLAVIJA IN OGRSKO GOSPODARSTVO.

Za dvig izvoza živine iz Ogrske je dovolila ogrska vlada podporo 17 milijonov pengö. Dobijo se 8-odstotni krediti na šest mesecev. To izvozno pospeševanje na Ogrskem, ki je mišljeno zlasti za avstrijski trg, bo občutila v prvi vrsti jugoslovanska konkurenca. — Izvoz krompirja iz Ogrske se bori z velikimi težkočami. Pridelek, ki znaša 21 milijonov stotov, je za 50 odstotkov večji od lanskega. Izvoz v Italijo je otežkočen zlasti vsled poostrenejše kontrole, cene so padle, večji zaključki se stornirajo. — Da Ogrska ne izvažava več toliko boksita v Nemčijo kot ga je izvažala do lanskega leta, smo omenili že na drugem mestu. Med drugimi deželami ji konkurira tudi Jugoslavija. Delnice boksita so padle od 340 pengö pred enim letom na 102 pengö t. l.

* * *

KROŠNJARJI IN NOVA DOLOČILA O KROŠNJARJENJU.

Uredba, ki jo je izdal minister za socialno politiko in narodno zdravje sporazumno z ministrom za trgovino in industrijo dne 16. maja 1929, določa izrecno, da je krošnjarenje dovoljeno ob delavnikih samo do 18. ure in da je ob nedeljah in praznikih krošnjarenje sploh prepovedano. Določilo je jasno, ne pozna nikakih izjem in velja za vse krošnjarje enako, tudi za one iz privilegiranih srezov. Za to se moramo čuditi, da se po nekaterih krajih to določilo sploh ne izvaja. Apeliramo ponovno na gosposreske poglavarje, da se striktna določila uredbe opozore vse podrejene varnostne organe, da že vendar enkrat prenehajo kršilve, ki dajejo kupčijskim krogom stalno povode za utemeljene pritožbe.

Revizija socialne zakonodaje.

(Poročal dr. Adolf Golia na seji Predsedništva Zveze industrijecev od dne 6. avg. 1929.)

Gospodarske korporacije naše Kraljevine so se prvič v mesecu septembru 1922, leta na skupni konferenci v Beogradu bavile z vprašanjem naše socialne zakonodaje ter prišle soglasno do zaključka, da se pri redakciji teh zakonov niso pravilno upoštevale naše socijalne in ekonomske prilike, da gre do poedine določbe teh zakonov predalet ter pomenijo težko, jedva znosno obremenitev naše produkcije. Že takrat je bila Kraljevi vladi predložena obširna resolucija, v kateri so gospodarske korporacije pod vodstvom beogradske Industrijske komore z vso odločnostjo zahtevale, da se brez odloga pristopi k reviziji teh zakonov, pri čemur naj se jemlje ozir na življenske pogoje naše še ne razvite industrije. Slične resolucije so bile sprejete pozneje na številnih gospodarskih konferencah in kongresih, vendar enodušna zahteva po reviziji naših socijalnih političnih zakonov do danes pri Kraljevi vladi ni našla odmeva. Tembolj pozdravljamo razpis Ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje, št. 55.100 od 8. julija 1929, s katerim ministrstvo pozivlja gospodarske korporacije, da mu čimprej dostavijo svoje pripombe in eventualne predloge glede Zakona o zaščiti delavcev, Zakona o zavarovanju delavcev in Zakona o inspekciji dela. Vsebinska celiranega razpisa upravičuje našo domnevo, da je ministrstvo trdno odločeno prilagoditi socijalne zakone našim gospodarskim prilikam ter jih spraviti v pravilni sklad s socijalnopolitičnimi načeli ter dejansko potrebo delavstva po javnopravni zaščiti na eni strani ter s faktičnimi prilikami in možnostmi našega gospodarstva na drugi strani. Ako se bo izvedla revizija naših socijalnih zakonov po tem vodilnem načelu, bo to ne samo v korist našega narodnega gospodarstva, temveč tudi v pravilno pojmovanje interesov onih slojev, ki naj se po teh zakonih ščitijo in ki imajo prav poseben interes na tem, da naše gospodarstvo in predvsem naša produkcija uspeva in napreduje.

V naslednjem podajamo našo izjavo s konkretnimi izpreminjevalnimi predlogi glede poedinih spredaj označenih zakonov:

I. Zakon o zaščiti delavcev.

Obče odredbe.

Obče odredbe Zakona o zaščiti delavcev vsebujejo določbe o tem, katere podjetja in katere vrste pomožnega osebja spadajo pod ta zakon.

Kar se tiče silvarnega območja zakona smatramo, da naj se izvzamejo rudarska podjetja, ker je predvidena ureditev socijalne zaščite rudarskega delavstva v rudarskem zakonu. Delovne prilike v rudarskih obratih so tako različne od delovnih prilik v drugih industrijskih in obrtnih podjetjih, da je potrebna posebna ureditev delovnih razmer in socijalne zaščite rudarskih delavcev.

Isto velja za prometna podjetja, glede kojih so že v sedaj veljavnem zakonu predvidene specialne odredbe resorptnega ministra glede najvažnejšega vprašanja socijalne zaščite, t. j. glede delovnega časa.

V splošnem smatramo, da naj bi se nanašale odredbe Zakona o zaščiti delavcev samo na ona podjetja in na one osebe, ki spadajo pod obrtni zakon. Da niso sedanje odredbe glede območja zakona dovolj jasne, dokazujejo pogosthi spori o tem, da-li veljajo za gotove vrste pomožnega osebja določbe Za-

kona o zaščiti delavcev, zlasti odredbe o delovnem času. Taki spori so se na pr. pojavili glede hišnih poslov, glede privatnih voznikov in šoferjev ter glede poljskih in gozdnih delavcev, uslužbenih pri industrijskem podjetju. Dasi ravno je v § 2 zakona jasno povedano, da se smatra kot podjetje v smislu zakona samo organizirano delo v strokah, navedenih v § 1, ki se opravlja na posebnih za to določenih krajih, vendar v konkretnih primerih podjetjem ni uspelo izposlovati rešitev pristojnega mesta o nastalem sporu v smislu cilirane določbe. Potrebno je torej, da se odredba § 2 tako izpopolni, da bodo v bodoče taki spori izključeni. Ministrstvo socialne politike in narodnega zdravja pa naj bi v spornih slučajih odločalo v sporazumu z Ministrstvom trgovine in industrije.

Tudi glede pojma pomožnega osebja so se v praksi pojavili spori odnosno nesoglasja. Mi smatramo za pravilno, da naj še pojem pomožnega osebja v smislu Zakona o zaščiti delavcev krije s pojmom pomožnega osebja v smislu obrtnega zakona. Izvzamejo naj se vse osebe, ki imajo uradniški značaj ali pa redoma izvršujejo pretežno duševna službena opravila. Mislimo, da nam ni treba obširneje utemeljevati, da ni umesna enotna ureditev službenega razmerja ter socialne zaštite fizičnih in duševnih delavcev, ker so delovni pogoji pri enih in drugih povsem različni. V ljudski govorici se razume pod besedo delavec samo fizični delavec in le na tega naj se nanašajo odredbe zakona, kakor to napoveduje že samo ime zakona. Istovetenje obeh pojmov mora učinkovati v smeri proletarizacije privatnih nameščencev, kar je iz splošnega državnega stališča vse preje nego priporočljivo.

Delovni čas.

Prav posebno prizadela je naša industrijska produkcija po zakonskih določbah o omejitvi delovnega časa. To zadnje odredbe zakona grede deloma preko odredb washingtonske konvencije o 8-urnem delavniku ter nadkrijujejo zakonodajo gospodarsko naprednejših držav z visoko razvito industrijo. Ne samo, da je po našem zakonu za industrijska podjetja splošno obvezen 8-urni delovnik, temveč se tudi prostovoljnemu podaljšanju delovnega časa stavijo težki pogoji. Dočim je vsakemu delavcu prosto, da da po končanem 8-urnem delu v podjetju svojo delovno silo za preostanek dneva na razpolago drugemu podjetniku, ali pa da se udeležuje v svoji stroki na lastni račun, kar se zlasti v konfekcijski stroki često dogaja, je poedinemu delavcu v podjetju samem prostovoljno podaljšanje delovnega časa zabranjeno. V podjetjih, kjer pripada večina delavcev mlajšim letnikom, je pri glasovanju za podaljšanje delovnega časa težko doseči od zakona zahtevano $\frac{1}{2}$ večino, s čimur so prizadeli zlasti starejši, oženjeni delavci. Mi smatramo, da naj se v novem zakonu uveljavi načelo svobode dela. Nobenemu delavcu naj ne bo zabranjeno, da prostovoljno nadaljuje delo po normalnem delovnem času. Kar pa se tiče splošnega podaljšanja delovnega časa za celo podjetje ali pa za posamezne oddelke podjetja, naj bo merodajna volja večine delavstva ter naj se taki dogovori med podjetjem in delavstvom ne ovirajo z nepotrebnimi predpisi o načinu glasovanja ter o dobi veljavnosti takega podaljšanja. Naj na tem mestu ugotovimo, da si je nemški zakon o delovnem času od 14. aprila 1927 usvojil načelo, da veljajo odredbe o 8-urnem delavniku samo v slučaju, ako ni delovni čas urejen s kolektivno pogodbo, pri čemur niso predpisani posebni pogoji glede sklepanja in veljavnosti kolektivnih pogodb.

Glede delovnega časa razlikuje sedanji zakon med industrijskimi in rudarskimi podjetji na eni strani ter med ostalimi v § 1 navedenimi podjetji na drugi strani. Mi smatramo, da takšno razlikovanje ni stvarno utemeljeno. Saj se ne more tajiti dejstvo, da so v obrtnih podjetjih delovni pogoji vsled manjše uporabe strojev in drugih modernih tehničnih pripomočkov često težji nego v industrijskih podjetjih doličnejše stroke. Za ureditev delovnega časa naj bo merodajna težavnost delovnih pogojev ter higijenske prilike pri delu, ne pa okol-

nost, da-li spada obrat v eno ali drugo kategorijo v § 1 zakona navedenih vrst podjetij. Ako se v novem zakonu zadrži v načelu normalni 8-urni dnevni odbojno 48-urni tedenski delovni čas, naj bo minister socialne politike in narodnega zdravja pooblaščen, da sme s splošno veljavnostjo podaljšati normalni delovni čas v onih podjetjih, kjer so delovni pogoji razmeroma lahki in higijenske prilike ugodne, na 9 do največ 10 ur dnevno ali 54 odnosno 60 ur tedensko.

Kar se tiče določb § 8 o izjemnem podaljšanju delovnega časa je pripomniti, da se v podjetjih z neprekinjenim delom v izjemnih slučajih pojavi tudi potreba, da traja delo poedine izmene preko predvidene maksimalne tedenske zaposlitve. Tak izjemni slučaj na primer nastopi, ako morajo delavci dveh izmen nadomestiti še delo tretje izmene, ki je obolela. Sličen je slučaj, ako je potrebno temeljito čiščenje obratnih naprav, ki ne trpi prekinjenja. Nadalje imamo v mislih nekatera instalacijska dela, na primer vzidava novih kotlov, ki se mora vršiti radi temeljitega sušenja neprekinjeno. V takih izjemnih primerih naj bi bilo dovoljeno podaljšanje delovnega časa tudi preko 60 ur na teden.

Glede porazdelitve delovnih ur v svrhu, da se en dan na teden delovni čas primerno skrajša (angleška sobota), ni umesna omejitev podaljšanja dnevnega dela za največ 1 uro dnevno. V razne vrste obratnih ni niti iz socialnega niti iz higijenskega stališča pomisleka proti temu, da se v navedeno svrhu podaljša ob gotovih dneh delovni čas tudi za več nego 1 uro ter na ta način nudi delavstvu čimdaljši neprekinjeni tedenski odmor.

Za prijave, katere mora predložiti delodajalec v smislu § 8 pristojni oblasti, naj bi se predpisal primerno daljši rok, ker je 24-urni rok vsekakor prekratek. Določba, da morajo pristojna oblastva o vloženih prošnjah za podaljšanje delovnega časa odločiti najkasneje v 5 dneh, bo pa samo tedaj učinkovita, ako se sprejme v novi zakon odredba, da se v slučaju, ako podjetje, ki prosi za podaljšanje delovnega časa, ne dobi v roku 5 dni od vložitve prošnje rešitve, smatra, da je prošnja ugodena.

Pribitek za prekočasno delo je v večini drugih držav določen z manj nego 50% normalne mezd. Nemški zakon o delovnem času določa, da imajo delavci za prekočasno delo pravico do primerne odškodnine ter da se smatra kot primerna odškodnina, v kolikor se prizadele drugače ne pogodijo odnosno posebne okoliščine ne upravičujejo drugačne ureditve, 25% pribitek. Mi smatramo, da bi se s tako ureditvijo vprašanja honoriranja prekočasnega dela vsekakor moralo zadovoljiti tudi naše delavstvo. Niti načela socialne pravičnosti niti ekonomske prilike naše produkcije ne narekujejo višjega pribitka za čezurno delo. Tudi je treba vpoštevati, da sedanja določba o obligatornem vsaj 50% pribitku često onemogoča prostovoljno podaljšanje v interesu delavstva samega, ki bi rado prevzelo prekočasno delo brez pribitka. Mi smatramo, da je pri prostovoljnem podaljšanju delovnega časa treba prepustiti sporazumu med podjetjem in delavstvom, ali in kakšen pribitek naj se plača za prekočasno delo ter naj velja določba zakona za take primere samo tedaj, ako ni posebnega sporazuma. Za akordno delo pa po našem naziranju pribitek za čezurno delo sploh ne pride v poštev, ker se tak pribitek vkalkulira pri določitvi akordnih postavk, kar je enostavnejše, dočim je računanje pribitka pri akordnem delu kakaj komplicirano ali celo neizvedljivo.

Odmor.

(Nadaljevanje prihodnj.)

Pomudbe, poupraševanja

Nejat Fitri, Constantinople — Galata, Büyük Millet Han No. 50, na novo ustanovljena informacijska pisarna, želi stopiti v stik s tukajšnjimi tvrdkami, ki imajo oziroma žele imeti trgovske zveze s Turčijo. Omenjena pisarna daje pojasnila in informacije o turških tvrdkah, njihovi solvenci itd. Cena posamezni informacije je 1 in pol dolarja, ki se pa pri abonmaju zniža.

Anlon Komac:

Pragersko.

V predvojni, posebno pa v medvojni dobi, je slovelo Pragersko kot eno glavnih križišč proti severu. Tedaj je bilo Pragersko nekako središče med Trslom, Dunajem in Budimpešto, ter je v gospodarskem oziru prav dobro napredovalo in uspevalo.

Po državnem prevratu sla leta 1918 tudi Pragersko in njegova okolica zgubile mnogo na gospodarsko-prometni veljavi. Zadnja leta pa se opaža, da bo zasijala Pragerskem z okolico zopet lepa bodočnost. To se je čutilo posebno v letošnji poletni seziji, ko so tujci posečali naša zdravilišča, kopališča in letovišča v Rogaški Slatini, Radencih, Dobrni, Laškem, Rimskih Toplicah, na Bledu, v Primorju itd.

Ze lanskoletna sezija je zahtevala na Pragerskem kolodvoru nekoliko tujskih sob. Prav to je dalo povod našemu prijatelju in sedanjemu restavraciju kolodvorske restavracije na Pragerskem gospodu Alojziju Majcenu, da je prevzel v svojo posest staro poslopje v ozadju postaje, katero je že v predvojni dobi služilo kolodvorskim restavracijem za tujske sobe. Poslopje je sedanji lastnik popolnoma preuredil, tako, da odgovarja vsem modernim zahtevam današnjega časa. Poslopje ima 12 z električno razsvetljavo in vso ostalo novo opremo opremljenih sob za hujce z lepo verando v ozadju hotela.

Z ozirom na ugodne zveze nočnih brzih in julranjih osebnih vlakov na vse strani, je bila radi tujkega prometa zelo potrebna preureditev in povečanje starega hotela.

V kolodvorski restavraciji, ki je zadnje čase dan in noč olvorjena, se lahko ob vsakem dnevnem in nočnem času naročijo tujske sobe.

Pragersko, kot izhodna izletna točka nudi pri današnjem avtoprometu najlepše izlete proti zelenemu Pohorju.

Današnje ugodne gospodarske prilike, ki so nastale zadnje čase v naši državi, so uplivate tudi na to, da se je pričelo s intenzivnim zidanjem novih in s preurejevanjem starih poslopij v lepe moderne zgradbe. Vse kaže, da se bodo Pragersko in okolica v doglednem času finančno precej opomogle.

Prihko sem imel videti od gospoda Majcena, kateri vedno upošteva nove pridobitve in tudi v tujem prometu vidno napreduje, na novo preurejeni hotel v prvotni stari in sedanji preurejeni in remodernizirani obliki, in reči moram, da se je ideja gospoda Majcena do cela posrečila.

RAZSTAVA SADJA V LJUBLJANI.

Razstava sadja na Ljubljanskem velesejmu se vrši od 19. do 24. oktobra. Razstavljeno bo prvovrstno izbrano zimsko sadje, predvsem jabolka. Jabolka so za nas najvažnejša in tudi najbolj trpežna za shranjevanje preko zime. Težko je družini, kjer preko zime ni doma dovolj sadja, bodisi v tej ali oni obliki. Veselje je pa tam, zlasti za otroke, kjer je sadje pravilno shranjeno za zimo. Izredno praktični za shranjevanje sadja preko zime so takozvani ameriški zaboji, ki tehtajo 20 do 25 kg sadja, zlasti če je sadje v njih zavito v svilen papir. Ti zaboji so bili razstavljeni na Kmetijskih razstavah. Ljudje so se jih radi posluževali. Na predstoječi razstavi sadja na Ljubljanskem velesejmu bodo jabolka občinstvu na razpolago v takih zabojih in se našim gospodinjam nudi najugodnejša prilika, da se založe za zimo.

* * *

SVETOVNA TRGOVINA V LETU 1928.

Ameriški trgovski urad je preračunal zunanjo trgovino 102 držav, ki reprezentira 95 odstotkov svetovne trgovine. Ves eksport teh držav v lanskem letu je znašal 32.923 milijonov. Udeležba U. S. A. pri importu je znašala 5128 milijonov dolarjev, pri eksportu 4091 milijonov. U. S. A. so bile lani največji svetovni eksporter, sledita jim Velika Britanija in Nemčija. Če računimo trgovino na osebo, je lani največ eksportirala Nova Zelandija in sicer za 185,5 dolarjev na osebo.

Po svetu

Največji ameriški investiment-trusti zvišujejo glavnicu; imenujejo zlasti Comercial Investment Trust Co.

Rudarski podjetniki vse Jugoslavije, zlasti pa oni iz Srbije, so naslovili na ministrstvo za trgovino in industrijo spomenico, v kateri ponovno zahtevajo ustanovitev posebne rudarske zbornice. Ministrstvo vztraja napram tej zahtevi na odklonilnem stališču.

Industrijska zgradba v Beogradu je dodelana in bodo oddajali lokale industrijskim organizacijam.

Estonska banka je zvišala obrestno mero od 7 in pol na 8%. Dosedanja obrestna mera je obstojala od 3. januarja 1928.

Premočna konkurenca kontinentalne evropske železne industrije je prisilila eno največjih železnih podjetij v Walesu (Anglija), da je v svojih železnih in jeklenih tovarnah delo ustavilo. Delalo se bo samo še v premogovnikih. Podjetje napravi na leto 500.000 ton železa in jekla ter producira 4 milijone ton premoga in 400.000 ton koksa. Od 15.000 delavcev bo odpuščenih 3000 do 4000.

Na belgijskem emisijskem trgu so v prvih osmih mesecih tekočega leta izdali 11 milijard frankov proti 8,5 milijardam v isti dobi lanskega leta.

Na Reparaocijski banki bodo smele biti udeležene one države, ki imajo zlato valuto.

Konvencijo v nemški industriji umetne svile, ki je potekla 30. septembra, so podaljšali.

Poročila o letošnjem pridelku tobaka v Turčiji govorijo sicer soglasno o nižjih številkah kot jih je imelo lansko leto, a kvaliteta je visoko nad lansko. Množina je povprečno 20 do 30 odstotkov pod lansko.

Avstrijska poštna hranilnica je glede na zvišanje obrestne mere pri Avstrijski Narodni banki sorazmerno zvišala tudi svojo obrestno mero.

Zveza holandskega trasta margarine in angleškega koncerna mila Lever Brothers bo tvorila stavbo, ki bo za svetovni trg največjega pomena. Angleški koncern bo kupčijo z margarino najbrž popolnoma opustil in se bo pečal samo z branso mila, holandska družba bo pa obratno postopala. Tako si bo ustvaril ta strust margarine skoraj svetovni monopol. Angleška družba razpolaga z glavnicu 56,3 milijona funtov, a jo lahko zviša na 130 milijonov; obojni številki za holandsko družbo sta 149,8 in 350 milijonov holandskih goldinarjev.

Ford Motor Co izkazuje v septembru prvič po pričetku fabrikacije novih tipov nazadovanje, in sicer 170.000 voz proti 205.000 v avgustu.

Dnevna produkcija petroleja v U. S. A. je znašala v zadnjem tednu 2,924.000 sodčkov à 1514 hl, torej zopet več kot prej.

Mednarodni hotelski trust hoče ustanoviti znana ameriška banka Dillon, Read and Co.

Produkcija črnega premoga v Nemčiji v prvih osmih mesecih t. l. je znašala 107,3 milj. ton (lani 101,4), produkcija koksa 25,3 (23), produkcija rjavega premoga pa 115 milj. ton proti lanskim 108,6 milijonom.

DRUŽBA „ILIRIJA“

DUNAJSKA CESTA ŠT. 46

Trboveljski PREMOG

ŠLEZIJSKI PREMOG

KOKS za industrijo in kovače

KOKS za centralne kurjave

OGLJE DRVA NAJBOLJŠE KVALITETE

TELEFON ŠTEV. 2820

F. P.:

Štiridesetletnica Mestne hranilnice ljubljanske.

(Konec.)

V splošnem pa se je v drugem in tretjem letu svetovne vojne čutila vsepovsod izredna živahnost na denarnih tržiščih, toda potreba po kreditih in posojilih je bila zlasti pri podeželskih posestnikih prav minimalna. Kmečka posestva so se pridno razdolževala. Kazala pa se je že tedaj potreba posojil v tekočih računih ali kreditnih hipotek.

Pri mestni hranilnici ljubljanske so padla hipotekna posojila od l. 1914 do konca 1917 skoro za 10 milijonov kron, dočim so hranilne vloge do konca 1917 narasle na 66,756.590 K in je bilo razmerje med razpoložljivim denarjem in stalnimi naložbami 59:41.

Ob naraščajoči obilici krožečega denarja se je približal 1. decembra 1918, ko se je ustanovila ujedinjena kraljeva Jugoslavija. Za naše denarne zavode je pomenilo to pred vsem: pripraviti se na uvedbo jugoslovanske valute.

Ker takoj v začetku l. 1919. odrejeno žigosanje avstro-ogrskih bankovcev ni rodilo zaželenega uspeha, so se proti koncu istega leta bankovci še z markicami prekolkovali, hkrati pa se jih je 20% vzelo iz prometa proti vročtvi priznanic, ki še do danes niso povsem vnovčene. Ko so se tako označene novčaniče naslednje leto zamenjale še za kronsko-dinarske bankovce in se je na to naredbenim potom določilo razmerje 4 K = 1 Din, je bilo s tem vprašanje valutne reforme začasno rešeno in od 1. januarja 1923 je bilo vse račune in poslovne knjige voditi v dinarski vrednosti.

Zbog nestalnosti naše državne politike in le prebogosto se ponavljajočih vladnih kriz pa dinar s to relacijo ni nič pridobil v mednarodnem prometu in je leta 1923. bilo 100 Din vrednih le 5-84 švicarskih frankov. Šeel leta 1926 se je posrečilo dinar stabilizirati na 9:13.

V Mestni hranilnici ljubljanske je bilo žigosanih 103.989 različnih bankovcev v skupni vrednosti 6,120.941 K, kolkovanih pa 59.458 bankovcev v vrednosti 5,165.800 K. Nekolkovanih bankovcev pa je oddala hranilnica banki za 1 milijon 291.450 K. Vse te državne finančne operacije so zahtevale od hranilničnega uradništva mnogo paznje in intenzivnega izrednega dela, ki se je izvršilo ob normalnem poteku hranilničnih poslov.

Kakor ob provedbi jugoslovanske valute, je Mestna hranilnica ljubljanska po svojih močeh sodelovala tudi pri vseh emisijah državnih posojil. Takoj prvega 4% državnega posojila je l. 1919. podpisala za 5 milijonov kron za svoj račun, za račun svojih vlagateljev pa za 1 milijon 806.000 kron. 7% državnega investicijskega posojila si je nabavila nad 8 milijonov dinarjev imenske vrednosti, 2 1/2% obveznic vojne škode pa 52 milijonov dinarjev imenske vrednosti, slednje po tako ugodnem tečaju, da ji je, ako bi tudi ne zadela nobenega večjega dobitka, po izvršitvi obveznic zagotovljen kurznj dobiček do 34 milijonov dinarjev, s čimer bo okrepila svoje rezerve ter nadoknadila vse izgube, ki jih je utrpela pri vojnih posojilih, pri drugih inozemskih vrednostnih papirjih in morebiti tudi sicer pri nekaterih svojih poslih iz inflacijske dobe.

Četudi trenutno hranilnica nima pokazati kakih velikih socialnih naprav ali dobrodelnih ustanov, ima pa te nepobitne zasluge, da je prva uvedla v naših krajih amortizacijska hipotekna posojila ter da je s ceneni krediti in posojili v največji meri pospeševala stavno delavnost ne-le v Ljubljani in njeni bližnji okolici, marveč tudi na deželi.

Vedno bolj naraščajoče upravno premoženje (vloge blizu 400 mil. dinarjev, rezerve do 4 mil. dinarjev) zahteva razširitev in pomnožitev poslovnih strok. Tehnika poslovanja mora biti gibčna in se mora v okviru popularne varnosti približevati bančni tehniki. Uprava Mestne hranilnice ljubljanske se je vedno ozirala na zahteve časa in na gospodarske potrebe. V pospeševanje varčnosti je leta 1909. vpeljala za mladino domače hranilnike. Isto leto je v pomoč malim trgovcem in obrtnikom osnovala Posebno Kreditno društvo, ki prav koristno deluje. Leta 1920. je razširila svoje poslovanje na kredite in posojila v tekočem računu, dve leti pozneje je

TEDEN LJUBLJANSKI BORZI

Posebno poročilo trgovskega lista

Devizno tržišče.

Promet preteklega tedna v deviznih kupcijah je zlasti napram predzadnjemu (10-929 milj. Din) nazadoval za nekaj manjše od poldruga milijona in izkazal v celem Din 18,621.064-93. Na poedinih borznih sestankih se je gibal devizni promet od preko treh do preko štirih milijonov dinarjev, pri čemer tvorijo preležni del zaključki Curiha, Prage in Londona.

Glavno potrebo je pokrila tudi tokrat kot običajno privlačna ponudba (12-082 milijona Din), dočim je Narodna banka dala to pot nekaj več od 4-40 milijona dinarjev deviz na razpolago in sicer največ Curiha (2-805), Prage (1-463), Dunaja (1-199), dočim je posredovala v devizah London, Berlin, Newyork le v manjšem obsegu.

Razmerje zaključkov v posameznih devizah je bilo v minoletem tednu sledeče: Prvo mesto zavzema Curih s pri-

otvorila pasivni tekoči račun za vlagatelje ter je na podlagi dovoljenega ji reeskomptnega kredita stopila v tesnejše stike z Narodno banko. V tekočem letu si je izposlovala dovoljenje za trgovanje z devizami in valutami.

Mestna hranilnica ljubljanska je pomembna tudi zaradi tega, ker je služila drugim mestom in občinam na bivšem Kranjskem in v Dalmaciji za vzor, kako snovati enake zavode. Iz Mestne hranilnice je izšla tudi pobuda, ustanoviti Zvezo jugoslovanskih hranilnic, ki obsega danes 27 regulativnih in 2 oblastni hranilnici z vlogami nad 800 milijonov dinarjev.

Ob sebi je umljivo, da širjenje poslov stavi čim dalje večje zahteve i na upravo i na uradništvo. Koliko nesebičnega in požrtvovalnega dela so tekom 40 let v korist splošnosti in narodnega gospodarstva izvršili člani hranilnične uprave, o tem pričajo številni in obširni sejni zapisniki, o tem govore milijoni, ki so razposojeni širom Slovenije, pa tudi izven njenih mej.

Priznana resnica je, da le dobro plačani uradnik, ki ga ne tare neprestana skrb za obstanek, more vestno in dobro vršiti svojo službo. Hranilnična uprava je to vedno uvaževala ter je že l. 1897. izposlovala pri občinskem svetu stalnost za hranilnične uradnike. Meseca marca 1913 je dobilo uradništvo novo, po tedanjih razmerah moderno pragmatiko, prav sedaj pa se izdeluje nova pragmatika, nov pokojniški pravilnik in obsežen poslovnik.

Hranilnično upravo voli praviloma ljubljanski občinski svet. Ker pa je mestno zastopstvo politično-administrativnega značaja, vplivajo nanj razne politične struje in svetovna naziranja. Sestava občinskega sveta se menja pri vsakokratnih volitvah in s tem se tudi kaj lahko menja politično-strankarska orientacija mestnega občinskega sveta. Dosedanje skušnje uče, da te okolnosti niso vedno v prid kontinuiteti zavodove uprave.

Od začetka pa do maja 1922 je nepretrgoma vodil hranilnične posle po občinskem svetu voljeni upravni odbor, oziroma od le-tega izvoljeno ravnateljstvo. V času od 20. maja 1922 do 27. februarja 1928 pa je bilo z malim presledkom osem gerentstev z dodeljenimi jim sosveti. Od 27. februarja 1928 stoji na čelu hranilnične uprave zopet po pravilih izvoljeni upravni odbor pod predsedstvom g. primarija dr. Vinka Gregoriča, ki je osmi v vrsti hranilničnih predsednikov in čigar dosedanje delovanje v občinskem svetu in na narodno gospodarskem polju nam je porok, da ima resno voljo obdržati zavod na višini, na katero ga je dvignilo zaupanje občinstva ter smotreno delo uradništva ob sodelovanju vse hranilnične uprave.

Ob štiridesetletnici želimo Mestni hranilnici ljubljanske vsestranskega ugodnega in mirnega nadaljnjega razvoja in končamo z besedami, s katerimi jo je njen prvi predsednik otvoril: »Delujmo složno v korist mesta in milega nam naroda! V to svrhu naj nam Bog pomaga!«

blizno 5 milijoni, potem se vrse Praga in London vsak z nad 3-8 milijona Din, Dunaj ter Newyork s po 1 1/2 milijona dinarjev, zatem Trst z 1-38 milijona Din, medtem ko izkazuje Berlin komaj tričetrtmilijonski promet; končno sledijo Pariz in Budimpešta z manjšimi zaključki. V ostalih dvizah ni bilo nobenih zaključkov.

Glede deviznih tečajev je omeniti zlasti značne izpremembe pri devizah London, Newyork, predvsem pa Dunaj in Praga. Tečajno valovanje je namreč doseglo v sredo 2. t. m. peripelijo pri Londonu, ki je od ponedeljka na sredo porastel za 13 poenov, nato pa slabo slabel in si na zadnjem borznem sestanku zopet opomogel na 275-95, pravtako pri Dunaju, ki je tega dne beležil še dokaj visoko (7-989), toda že naslednjega dne padel na 7-9803 in s tem dosegel najnižjo notacijo v pretečenem tednu. Newyorkov tečaj je v sredo 2. t. m. dosegel istotako najnižjo točko, nagibal se je torej skozi celi teden navzdol z značajno tečajno razliko od 5 poenov (30. m. m. 56-71 napram 56-56 — 2. t. m.), pri čemer je zlasti povdariti sličnost v opadanju tendenc pri deviznih tečajih v Pragi, Berlinu in Amsterdamu. Zadnje omenjene devize notirajo 30. m. m. najvišje in sicer Praga 168-33, ki popusti do 4. t. m. kar za 33 točk, tedaj na 168, Berlin oslabi od 13-5425 na 13-53 na zadnjem borznem sestanku in pravtako pade tečaj Amsterdamu od 22-805 (30. m. m.) na 22-7975 (4. t. m.).

Nasprotno pa so beležile z menjajočo se tendenco in značajnimi oscilacijami devize Trst (najvišje 297-40 30. septembra — najnižje pa 3. t. m. in sicer 297-10), dalje Budimpešta (9-9178 30. septembra — 9-905 2. t. m.) ter končno Bruselj, ki je sicer dosegel najvišji tečaj 7-9123 šele v torek 1. t. m., za tem pa oslabil na 7-9069, najnižje je beležil pa 30. septembra (7-9068).

Neizpremenjeno je notiral edini Curih in sicer na bazi 1095-90, dočim je začrtalo tečajno niveliranje Pariza značilno vzbočeno krivuljo na temelju sledečega zaporednega beleženja: 222-68 (30. septembra), 222-79 (1. in 2. t. m. najvišji tečaj), 222-74 (3. t. m.) in 222-63 (4. t. m. najnižje doseženi tečaj tekom minolega tedna). V ostalih devizah ni bilo niti ponudb niti povpraševanja.

Ker je prvi borzni sestanek zadnjega tedna (30. septembra) zaključil z dnevnim prometom od 3-289 milijona Din, znaša tedaj celokupni devizni promet v mesecu septembru 1929 nad 95 in enčetrt milijona dinarjev.

Efektno tržišče.

Preležna večina efektov je notirala tudi v pretečenem tednu neizpremenjeno. Kranjska industrijska družba je 3. t. m. beležila povpraševanje z 280 dinarji, Praštediona pa skozi vse borzne dneve z 865 Din, toda brez blaga.

Zaključkov ni bilo, tendenca pa še nadalje mlačna.

Lesno tržišče.

Kakor kažejo znaki zadnjih dni, bo lesno tržišče vendar nekoliko oživel. S sigurnostjo pa lahko trdimo, da se bo konsumiralo ravno toliko blaga kakor lansko leto, toda po nižji ceni. Ta pojav opazujemo na vseh evropskih lesnih tržiščih.

Izgleda pa navzlic padajoči tendenci, da bodo bukovi izdelki v Jugoslaviji obdržali sedanjeno ceno. Seveda v tem primeru mislimo samo na eksportno blago I., II., žamano, strogo paralelno blago. K temu dejstvu je pomogla trgovinska pogodba s Španijo od 27. septembra 1929. V smislu te pogodbe je omogočena direktna trgovska veza med obema pogodbenima državama. Dosedaj je bila ta direktna zveza nemogoča, oziroma zelo otežkočena, v obeh primerih pa združena z velikimi stroški, ker se je izvoz v Španijo vršil le preko Italije, kar bo seveda odslej odpadlo.

Promet na lukajšnji borzi je bil v pretečenem tednu v gorivem duhu znaten. Prodalo se je 57 vagonov suhih bukovih drv do 10% okroglic, pa 3 vagone krajnikov. Nadalje je bilo zaključenih 3 va-

gone bukovih plohov nežamanih in 3 vagone brzojavnih drogov.

Žitno poročilo.

Pri malenkostnih spremembah tečajev za pšenico v poslednjem času na budimpeštanski borzi in na borzi v Chicagu se je tendenca ob živahnem prometu na teh borzah v zadnjih dneh zelo učvrstila, kar je bilo z ozirom na izredno nizke cene več ali manj pričakovati. Na budimpeštanski borzi je za oktober cena pšenice poskočila od 21-98 na 22-54 pengov. V zvezi s splošno rezerviranjem prodajalcev je danes povpraševanje po pšenici živahnejše in se dovoljuje tudi za 5 par višja cena. Pri teh cenah oddajajo blago samo manjši trgovci, ki potrebujejo denar, medtem ko večje žitne firme trenašno sploh niso na trgu in pričakujejo ugodnejše prilike za prodajo. Mlini v Sloveniji so pri nakupovanju še vedno precej rezervirani, posebno oni na vodni pogon, ker doslej radi pomanjkanja vode in vedno trajajoče suše niso mogli obratovati in je njim vsem preje še po višjih cenah nakupljena pšenica ostala neizdelana na zalogi. Ker se je sedaj vreme zopet spremenilo, je upali, da bodo mlini kmalu v polnem obratu in se bo potem tudi pri teh interesih za pšenico poživelo. Da bi zamogli svoje nakupe pšenice tako ugodno izvršiti kot je bilo to pred tednom še mogoče, je pa precej dvomljivo. Ker so naše cene še vedno izpod svetovne paritete, je gotovo, da bodo še večje količine naše pšenice izvršene v inozemstvu, kakor hitro porabi konzum svoje dosedanje zaloge.

Tako kakor pšenica je v poslednjem času tudi koruza pridobila na ceni in živahen interes inozemstva za našo koruzo je tendenco le učvrstil. Umerno sušeno koruzo kupuje Italija po Din 187-50 do Din 192-50 prosto voznine Postunia in je ta cena konkurenčna tako proti koruzi ogrske provincije, kakor vsem ostalim provinciam, radi tega je gotovo, da bo letos izvoz naše koruze, ki je kvalitativno prvovrstna, zelo živahen.

Prav zanemarljiva je ostala na žitnem trgu rž, za katero je le prav malenkostno zanimanje in so radi tega tudi cene izredno nizke. Enako brez posebnega interesa je ječmen in oves. Za oves bi bil interes od strani zunanjih kupcev, vendar je cena previsoka, ker je oves ogrske in češke provenience napram našemu cenejši.

V mlevski industriji je velik zastoj črnih mok, medtem ko so vedno bolj skršene zaloge nularice. Vzrok temu je premalenkostna razlika v ceni med nularico in med ostalimi številkami pšenične moke. Vrše se med mlini dogovori za povišanje cene pšenični nularici in za znižanje cene nižjimi številkami pšenične moke.

Morda bo tako reguliranje cen ugodno vplivalo na enakomerno oddajo vseh vrst pšenične moke, kar bi izdatno olajšalo obratovanje naših mlinov in poživelo kupčijo.

Na ljubljanski borzi je bilo v minulem tednu zaključeno: 1 vagon pšenične moke in 1 vagon pšenice.

Cene so bile sledeče:

Bačka pšenica nova: 80/81 kg, 1% prim., mlevska voznina, slov. post., dobava promptna, plačilo v 30 dneh, Din 245—247-50.

Bačka pšenica nova: 78/80 kg, 2% prim., mlevska voznina, slov. post., dobava promptna, plačilo v 30 dneh, Din 240—242-50.

Bačka pšenica nova: uzančno blago, brez doplačila, dobava promptna, slov. postaja, plačilo v 30 dneh, Din 230—232-50.

Sremska pšenica: 80 kg, 1% prim., mlevska voznina, slov. postaja, dobava promptna, plačilo v 30 dneh, Din 235—237-50.

Sremska pšenica: 77 kg, 2% prim., mlevska voznina, slov. postaja, promptna dobava, plačilo v 30 dneh, Din 230—232-50.

Slavonska pšenica: 77 kg, 2% prim., mlevska voznina, slov. postaja, dobava promptna, plačilo v 30 dneh, Din 220—222-50.

Rž: 72/73 kg, 2% prim., mlevska voznina, slov. postaja, dobava promptna, plačilo v 30 dneh, Din 210—212-50.

Pšenična moka 0 G: franko Ljubljana, pri odjemu celega vagona, plačilo po prejemu blaga, Din 355—365.—

Koruzna »La plata«: dobava promptna, zacinjeno, slov. postaja, plačilo v 30 dneh, Din 250—260.—

Koruzna bačka: zdrava, rešetana, mlevska voznina, sloven. postaja, plačilo v 30 dneh, Din 202-50—205-50.

Koruzna bačka: zdrava, rešetana, navadna voznina, slovenska postaja, plačilo v 30 dneh, Din 207-50—210-50.

Ječmen bački, ozimni, novi: 66/67 kg, Din 205—207-50.

Oves bački: slov. postaja, navadna voznina Din 205—207-50.

KOLINIK TOVARNA
V LJUBLJANI izdeluje že
pred vojno dobro znano
pristno „**VYDROVO**“
rženo kavo!

Tržna poročila

ŽIVINSKI SEMENJ V PTUJU.

Na živinski semenj v Ptuj dne 1. oktobra t. l. je bilo prignanih 591 glav goveje živine, od tega 266 krav, 81 telic, 3 teleta, 171 volov, 41 juncev, 29 bikov in 103 konji, 1 koza, ki so notirali: krave 4 do 4.50, telice 7 do 9.50, teleta 10 do 13, voli 8 do 10, junci 7 do 9.50, biki 7 do 9.50 Din za kg žive teže. Konji 500 do 5000, žrebeta 350 do 2200, koza 100 Din za komad. Prodanih je bilo 302 glave goveje živine in 46 konj. — Na svinjski semenj dne 2. oktobra t. l. je bilo pripeljanih 446 glav svinj; cena je bila 9 do 14 Din za kg žive teže, za praseta 100 do 300 Din za komad. Prodanih je bilo 147 glav. Prihodnji živinski semenj se vrši 15. oktobra.

TRŽNE CENE V LJUBLJANI dne 1. oktobra 1929.

Govedina: V mesnicah po mestu: I. 18 do 20, II. 16 do 18; na trgu I. 18 do 20, II. 16 do 18, III. 12 do 14 Din, 1 kg jezika 17 do 20, vampov 8 do 10, pljuč 6 do 8, jeter 15 do 18, ledic 18 do 20, možganov 20 do 25, loja 5 do 10 Din. — Telutina: 1 kg telečjega mesa I. 24 do 25, II. 20 do 22, jeter 25 do 30, pljuč 20 do 22 Din.

Svinjina: 1 kg praščjega mesa I. 25 do 27, II. 20 do 22, pljuč 10, jeter 15 do 20, ledic 25 do 30, glave 8 do 10, parkljev 6, slanina trebušne 25 do 26, slanina ribe in sala 26 do 28, slanina domačih praščev 24 do 25, slanina miešane 25 do 26, slanina na debelo 25, masti 28, šunke (gnjati) 30 do 35, prekajenega mesa I. 30 do 32.50, II. 25 do 27.50, prekajenih parkljev 8 do 10, prekajene glave 10 do 12, jezika 35 Din.

Drobnica: 1 kg koštrunovega 14 do 15, jagnjetine 18 do 20 Din.

Konjsko meso: 1 kg konjskega mesa I. 8, II. 6 Din.

Klobase: 1 kg krakovskih in debrecinskih 40, hrenovk 30 do 32, safalad

28 do 32, posebnih 32, tlačenk 20, polprekajenih kranjskih 32 do 35, suhih kranjskih 50, prekajene slanina 25 do 30 Din.

Perutnina: Piščanec majhen 15 do 17, večji 17 do 25, kokoš 25 do 30, petelin 23 do 25, raca 25 do 30, domači zajec, manjši 6 do 7, večji 10 do 15 Din.

Ribe: 1 kg krapa 25 do 30, ščuke 35 do 40, postrvi žive 80, mrtve 60, klina 20, mreže 15 do 20, pečenke 10 Din.

Mleko, maslo, jajca, sir: 1 liter mleka 2.50 do 3, 1 kg surovega masla 40, čajnega 44 do 48, masla 40 do 44, bohinskega sira 34 do 40, sirčka 8 do 10, eno jajce 1.25 do 1.50 Din.

Pijače: 1 liter starega vina 16 do 22, dalmatinskega 11 do 14, časa piva 3 do 3.50, vrček piva 4.50 do 5, steklenica piva 5.50 do 6 Din.

Kruh: 1 kg belega kruha 4.50, črnega in rženega 4.20 Din.

Sadje: 1 kg luksuznih jabolk 6, I. 5, II. 4, III. 3, luksuznih hrušk 8, I. 6, II. 4, III. 3, ena pomaranča 2.50 do 4, limona 1.50 do 2, 1 kg luščenih orehov 40 do 44, češpelj 2 do 4 Din.

Špecerijsko blago: 1 kg kave Portoriko 72 do 76, Santos 46 do 48, Rio 32 do 40, pražene kave I. 90 do 100, II. 70 do 80, III. 56 do 60, kristalnega belega sladkorja 13, sladkorja v kockah 15, kavne primesi 18, riža I. 10, II. 8, 1 liter namiznega olja 18, jedilnega olja 17, vinskega kisa 4.50, navadnega kisa 2.50, 1 kg soli debele 2.50, mlete 2.75, celega popra 70, mletega 72, paprike III. vrste 32, sladke paprike, po kakovosti 65, 1 liter petroleja 7.50, 1 kg testenin I. 10, II. 9, pralnega luga 3.75, čaja 80 Din.

Mlevski izdelki: Moka št. 0 na debelo 375 do 380, na drobno 4 do 4.50, št. 1 na drobno 3.75 do 4, št. 2 na debelo 355 do 360, št. 4 na debelo 335 do 340, 1 kg kaše 5.50 do 6, ješprenja 5 do 6, ješprenjčka 10 do 12, otrobov 2.50, koruzne moke 4 do 4.50, koruznega zdroba 4.50 do 5, pšeničnega zdroba 5 do 6, ajdove moke I. 6 do 8, II. 6, ržene moke 4.50 do 5 Din.

Zita: 1 q pšenice 260, rži 250 do 255, ječmena 230 do 250, ovsu 235 do 280, prosa 250 do 275, koruze 260, ajde 260 do 275, fižola ribničana 450, prepelčarja 475, leče 1400 do 1600 Din.

Kurivo: 50 kg premoga 30, 1 tona premoga 450, 1 kub. meter trdih drv 180, mehkih drv 80 Din.

Krma: 1 q sladkega sena 90, polsladkega sena 75, slame 75 Din.

Zelenjava in gobe: 1 kg glavnote solate 3 do 5, štrunate solate 3 do 4, ajserice 4 do 5, endivije 3 do 4, radiča 2 do 3, poznega zelja 0.50 do 1, rdečega zelja 2 do 3, kislega zelja 4, ohrova 1 do 2, karfiol 8 do 10, kolerab 1 do 2, kolerab podzemljic 1 do 1.50, špinace 5 do 6, paradižnikov 2 do 3, kumar 0.50 do 1, 100 kumaric za vkisavanje 8 do 10, 1 kg buč 1, graha v stročju 10 do 12, luščenega graha (liter) 18 do 20, fižola v stročju 3 do 4, luščenega (liter) 5 do 6, čebule 2 do 3, česna 12, krompirja 0.75 do 1, repe 1, kisle repe 2.50 do 3, korenja 4 do 6, peteršilja 5, zelenjave za juho 3 do 4, zelene paprike 6 Din.

MARIBORSKI TRG, DNE 5. OKTOBRA 1929.

To pot je bil trg zelo bogato založen in dobro obiskan. Slaninariji so pripeljali iz 15 občin na 42 vozov 103 zaklane svinje, eno telico in 2 teleci, 25 kg svinjskih jeter, 108 kg črevne masti in 104 kg pljuč, kmetje pa 43 voz čebule, krompirja, zeljnatih glav in druge zelenjave in 12 voz sadja, kmetice pa okoli 800 komadov perutnine in drugih domačih živali in 30 vreč koruzne slame na trg.

Cene so ostale neizpremenjene, pri perutnini so ostale dosedajne visoke cene. Tako so se piščanci prodajali po 25—60 Din za par, domači zajci pa po 15—35, kanarčki pa po 35—100 Din za komad.

Krompir, zelenjava, druga živila, sadje, cvetlice. Cene krompirja 5—6 Din, mernik (7½ kg), paradižnikom 3—4, zeleni papriki 8, hrenu 10, čebuli 4, česnu 14—15, kislemu zelju 5, kisli repi 3 Din za kg, karfiolu 2—4, kumarcam 0.50—2, buči 2—4, zeljnatim glavam 1.50—3, ohrovlu 1.50—3, glavnati solati 1—3 Din za komad. Sadju: jabolkam 3—5, hruškam 1—3, grozdju 8 do 12, češpljam 3—5 Din za kg, melonom 10—20 Din za komad. Cvetlicam 0.50 do 3, z lonci vred 10—50 Din za komad.

Lončena in lesena roba se je prodajala po 1—100 Din, brezove melle 1.75 do 5 Din za komad, koruzna slama 30 do 35 Din za vrečo.

Seno in slama na mariborskem trgu. V sredo 2. t. m. so kmetje pripeljali 10 voz sena in 5 voz slame; v soboto 5. t. m. pa 14 voz sena in 3 voze slame na trg. Cene so bile senu 75—100, slami pa 50—60 Din za 100 kg.

Dobava prodaja

Dobave. Strojni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 14. oktobra t. l. ponudbe glede dobave 2 komadov bakrenih plošč. — Splošni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 12. oktobra t. l. ponudbe glede dobave 150 doz sidola. — Gradbeni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 15. oktobra t. l. ponudbe glede dobave 300 kg denaturiranega spirita, 3000 komadov brezovih metelj, 200 komadov slamnatih podnožnic, 300 doz sidola, 1000 kg kristalne sode, 200 komadov držajev za kladiva, 1500 komadov držajev za lopate, 200 komadov držajev za sekire, 2000 kg katanovega asfalta, 20.000 kg portland cementa in 237 m³ lomljenega kamena. — Prometno komercialni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 21. oktobra t. l. ponudbe glede dobave ročnih svetilk, lopatic za premog za sobne peči, smelišnic, grabljic za peč, škarij za steni, ključavnic, sekir, medenih utežev ter glede dobave zavornih cokelj. — (Predmetni pogoji so na vpogled pri omenjenih oddelkih.)

Direkcija državnih železnic v Subotici sprejema do 12. oktobra t. l. ponudbe glede dobave 7000 kg dekstrina. — Direkcija državnih rudarskih preduzeč v Sarajevu sprejema do 17. oktobra t. l. ponudbe glede dobave 50.000 komadov kapsul. — Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 25. oktobra t. l. ponudbe glede dobave ploščatega železa, jamskih telefonov, 10.000 kg tračnic, vijakov, malic in podložnih plošč, 4000 kg suhe barve, 100 kg minija, 100 kg terpentina, 500 kg češkega kaolina in 20.000 kg negašenega apna. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 21. oktobra t. l. pri Upravi barufane v Kamniku glede dobave 30.000 kg prediva, 10.000 kg parafina, 10.000 kg žvepla, 36.000 kg kalšana, 30.000 kg papirja za zavijanje kamniktila, 240.000 komadov kartonskih škaflic, 30.000 kg nafte za pogon diesel-motorja, 2000 kg strojnega olja, 2000 kg olja za kamniktil. — Dne 21. oktobra t. l. pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave 1000 kg volne za steni. — Dne 24. oktobra t. l. pri Direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave 330 kožuhov; dne 28. oktobra t. l. pa glede dobave materiala za gornji stroj (vijaki, tračni žebliji, skretnice). — Dne 28. oktobra t. l. pri Upravi državnih monopolov, ekonomsko odeljenje v Bogradu, glede dobave 25.000 kg bencina, 4000 kg raznih olj in 2500 kg konzistentne masli. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesantom na vpogled.) — Dne 23. oktobra t. l. se bo vršila pri gradbenem oddelku Direkcije državnih železnic v Ljubljani ofertalna licitacija glede dobave 396.587 kubičnih metrov kretniškega lesa, pri gradbenem oddelku Direkcije državnih železnic v Sarajevu glede dobave delov za signalne naprave; dne 28. oktobra t. l. pa glede dobave telefonov in mikrofonskih skrinjic. — Dne 25. oktobra t. l. se bo vršila pri prometno-komercialnem oddelku Direkcije državnih železnic v Sarajevu ofertalna licitacija glede dobave 100 komadov kožuhov. — Pogoji so na vpogled pri omenjenih oddelkih.) Dne 26. oktobra t. l. se bo vršila pri računsko-ekonomskem oddelku ministrstva za zgradbe v Beogradu licitacija glede dobave 82 komadov zabojev. (Pogoji so na vpogled pri blagajni Ministrstva za zgradbe v Beogradu.)

Prodaja starih oblek se bo vršila potom licitacije dne 28. oktobra t. l. pri Upravi policije v Zagrebu. (Pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

Prodaja starih štamplik in pečatnikov se bo vršila potom licitacije dne 20. oktobra t. l. pri Komandi 8. žandarmerijskega polka v Ljubljani. (Pogoji so na vpogled pri omenjeni komandi, Bleiweisova cesta št. 3.)

Oddaja zakupa kolodvorske restavracije v Celju se bo vršila potom licitacije dne 23. oktobra t. l. pri Direkciji državnih železnic v Ljubljani. (Natančnejša pojasnila in pogoji so na vpogled pri omenjeni direkciji.)

Kolodvorska restavracija na Pragerskem

Nekdanje staro poslopje nasproti železniške postaje, ki je služilo že mojim prednikom za sobo, sem letos popolnoma preuredil in moderno opremil 12 sob za tuje. V sobah se nahajajo peči in električna razsvetljava. Cene sobam krajjevo zmerno.

Za obilen poset se priporoča

Alojzij Majcen, kolodvorski restavrat, Pragersko

Za jugoslovanski patent št. 4528 od 1. oktobra 1926 na:

„Postopek za industrijsko izkoriščanje manjvrednih rastlinskih snovi“

(„Procédé d'utilisation des végétaux inférieurs“)

in dopunski patent št. 4637 od 1. decembra 1926 na:

„Postopek za industrijsko izkoriščanje manjvrednih rastlinskih snovi“

(„Procédé d'utilisation des végétaux inférieurs“)

se iščejo kupci ali odjemalci licenc.

Cenj. ponudbe na:

Ing. Milan Šuklje, Ljubljana, Beethovnova 2

**Veletrgovina
kolonijalne in
špecerijske robe**

**IVAN JELAČIN
LJUBLJANA**

**ZALOGA sveže
pražene kave,
mletih dišav in
rudninske vode.**

**Točna in solidna
postrežba!**

Zahtevajte cenik!

**Knjige, časopise, račune,
vizitke, etikete, memorande,
kuverte, tabele, lepake, naročilnice v blokih s poljubnim številom listov, cenike in tudi vse druge tiskovine dobavlja hitro in po zmernih cenah**

**TISKARNA
MERKUR**

LJUBLJANA

GREGORČIČEVA 23

TELEFON 2552

Lastna knjigovoznica

Za večja naročila zahtevajte proračune!